

A II. VATIKÁNI ZSINAT MEGNYITÁSA

LEÍRÁS

Filmhíradó címe: II. vatikáni zsinat Rómában

Linkje és időtartama: <https://filmhiradokonline.hu/watch.php?id=16848>, 0'51

Az elhangzó szöveg:

„Díszes külsőségek között, hagyományos pompával vonultak fel a katolikus egyház második vatikáni zsinatának résztvevői. Trónszéken tette meg az utat XXIII. János pápa. A római Szent Péter bazilikában az egyháztörténet XXI. tanácsülésén 2700 főpap között ott volt a magyar katolikus egyház küldöttsége is, Hamvas Endre csanádi püspöknek, a püspöki kar elnökének vezetésével. A zsinat békefelhívással fordult az emberiséghez.”

A háttérzene: Händel Op. 4. No. 4. F-Dúr orgonakoncert

A vizuális információk leírása:

A vatikáni Szent Péter-bazilika előtt óriási embertömeg a Szent Péter téren. A résztvevők felvonulása: többek között római katolikus püspökök (fejükön mitrával/püspöksüveggel), keleti katolikus (melkita, maronita, szír, káld) püspökök (fejükön klobukkal, vállukon epitrachelionnal/stólával, nyakukban panágiával/Mária-képpel és mellkereszttel) és görögkatolikus püspökök (fejükön koronával, vállukon omoforral/fehér nyakba akasztható szalaggal). XXIII. János pápát hordszéken hozzák, kezével áldást oszt a téren levő hatalmas tömegnek. Harangozás. A Szent Péter-bazilika belseje a zsinati résztvevőkkel.

TÖRTÉNELMI HÁTTÉR

Rövid leírás:

A XX. századi társadalmi kihívások katolikus értelmezésére XXIII. János pápa 1959-ben zsinatot hirdetett, amely 1962. október 11-én kezdődött. A 2400 zsinati atya az Apostoli Palotából lépett a Szent Péter térre és onnan vonultak a bazilikába, amelynek főhajójában zajlott a zsinat. A nyitóbeszédében XXIII. János az egybegyűlt zsinati atyáknak az *aggiornamentót*, a hit korszerű hirdetését jelölte meg programként. Ezenkívül hangot adott annak a meggyőződésének is, hogy problémáikat békésen és erőszakmentesen kell megoldani. (Wiltgen: A Rajna a Tiberisbe ömlött 9-11.)

Tankönyvi anyag:

Történelem 11. 28. lecke (A társadalom és az életmód új jelenségei)

Történelem 12. 5. lecke (A kádári diktatúra)

Szakirodalom:

- a zsinat első napjáról: <https://www.magyarKurir.hu/hirek/igy-telt-ii-vatikani-zsinat-első-napja>
- a zsinatról összefoglalóan:
<http://lexikon.katolikus.hu/V/Vatik%C3%A1ni%20Zsinat,%20II.html>
- a zsinat jelentőségéről: <https://www.magyarKurir.hu/hirek/ii-vatikani-zsinat-tiz-ujitasa>
- a magyar részvétélről: http://real.mtak.hu/19194/1/Varia_Theologica_5_u_201305.878285.pdf
- a zsinatról részletesen:
http://www.ppek.hu/konyvek/Ralph_M_Wiltgen_A_Rajna_a_Tiberisbe_omlott_1.pdf
<http://dtk.tankonyvtar.hu/xmlui/handle/123456789/5740>

FELADATOK

Kérdések a vizuális információkhoz:

1. Miről lehet megismerni a (római katolikus) püspököket?
1. Miről lehet megismerni a görögkatolikus püspököket?
2. Mi lehetett az oka annak a szokásnak, hogy a pápákat ünnepélyes alkalmakkor hordszéken (trónszéken) vitték?

Kérdések az elhangzó szöveghez:

3. Milyennek találod a narrátori szöveget?
4. Mi a szerepe az – egyetemes – zsinatoknak és hol tartották az első zsinatot?
5. Mit tükröz az, hogy a magyar püspöki kar elnöke a csanádi püspök volt?
6. Miért tartották fontosnak kiemelni azt, hogy a magyar küldöttség is részt vett a megnyitón?
7. Mit emelt ki a II. vatikáni zsinat üzenetével kapcsolatban a hír és vajon miért ez tartották fontosnak?

Egyéb feladatok (pl. vetélkedő a hír képi és/vagy elhangzó információiról, a filmhíradó dramatizálása/eljátszása)

- Keressetek korabeli forrásokat a zsinatról!
- Adjátok elő, XXIII. János bevonulását!
- Vetélkedő: igaz/hamis (pl. igaz feláll, hamis ülve marad)
A zsinaton csak római katolikus püspökök vettek részt.
A pápa a bevonuláskor tiarát (pápai koronát) viselt.
A zsinati résztvevők a Szent Péter téren keresztül érkeztek a bazilikába.
A Szent Péter téren csak kevesen voltak kíváncsiak a bevonulásra.
A magyar küldöttség vezetője a csanádi püspök volt.

MEGOLDÁSOK

Válaszok a vizuális információkra feltett kérdésekhez

1. *Miről lehet megismerni a püspököket?* A püspöksüvegről.
2. *Miről lehet megismerni a görögkatolikus püspököket?* A koronáról és a széles keresztekkel díszített szalagról (az omoforról).
3. *Mi lehetett az oka annak a szokásnak, hogy a pápákat ünnepélyes alkalmakkor hordszéken (trónszéken) vitték?* Tükrözte a pápa hagyományos uralkodókkal megegyező hatalmát, illetve jól láthatóvá tette őt nagy tömegben is.

Válaszok az elhangzó szövegre feltett kérdésekhez:

1. *Milyenek találod a narrátori szöveget?* Leíró, alapvetően korrekt. (Ezzel szemben a Népszabadság 1962. október 12-i száma pl. azt írta, hogy a tér szinte üres volt – ennek éppen az ellenkezője látszik.)
2. *Mi a szerepe az – egyetemes – zsinatoknak és hol tartották az első zsinatot?* A pápa által összehívott püspökök tanácskozásán az egész egyházat érintő ügyekről (például az egyház tanításáról) hoznak döntéseket. Az első egyetemes zsinat Niceában volt Kr. 325-ben és itt fogadták el a Krisztus istenségéről szóló tanítást.
3. *Mit tükröz az, hogy a magyar püspöki kar elnöke a csanádi püspök volt?* Az, hogy Magyarországon egyik érseki szék sem volt betöltve az egyházüldözés miatt (Mindszenty az amerikai követségen tartózkodott, és nem gyakorolhatta hivatalát. A kalocsai és az egri érsekséget pedig apostoli kormányzók vezették, mert a Szentszék jelöltjeit a magyar kormány nem fogadta el.)
4. *Miért tartották fontosnak kiemelni azt, hogy a magyar küldöttség is részt vett a megnyitón?* Hogy ezzel is mutassák, Magyarországon vallásszabadság van, és hogy ezzel is enyhítsék Magyarország nemzetközi elszigeteltségét.
5. *Mit emelt ki a II. vatikáni zsinat üzenetével kapcsolatban a hír és vajon miért ez tartották fontosnak?* A békefelhívást, mert az harmonizált a kommunista propagandával.

A vetélkedő megoldásai:

A zsinaton csak római katolikus püspökök vettek részt. – Hamis

A pápa a bevonuláskor tiarát (pápai koronát) viselt. – Hamis

A zsinati résztvevők a Szent Péter téren keresztül érkeztek a bazilikába. – Igaz

A Szent Péter téren csak kevesen voltak kíváncsiak a bevonulásra. – Hamis

A magyar küldöttség vezetője a csanádi püspök volt. – Igaz